

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Adroddiad i gyfarfod Cabinet Cyngor Gwynedd

Dyddiad y cyfarfod:	7 Mawrth 2023
Aelod Cabinet:	Y Cyng. Beca Brown
Swyddog Cyswllt:	Garem Jackson, Pennaeth Addysg
E-bost Cyswllt:	GaremJackson@gwynedd.llyw.cymru
Teitl yr Eitem:	Prosiect Addysg Ôl-16 yn Arfon – Band B Rhaglen Cymunedau Dysgu Cynaliadwy

1. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

- 1.1 Derbyn caniatâd y Cabinet i wneud gwaith pellach gyda rhanddeiliaid sy'n ffurfio Consortiwm Addysg ôl-16 Gwynedd ac Ynys Môn er mwyn datblygu modelau posib ar gyfer addysg ôl-16 yn Arfon sy'n deillio o'r ymgysylltu anffurfiol a gynhaliwyd ar addysg ôl-16 yn Arfon yn nhymor yr Hydref 2020.

2. Y RHESWM DROS YR ANGEN AM BENDERFYNIAD

- 2.1 Ar 10 Mawrth 2020 aethpwyd gerbron y Cabinet i ofyn am *“ganiatâd i gynnal trafodaethau gyda rhan-ddeiliaid er mwyn ystyried y ddarpariaeth bresennol ac amlygu'r ystyriaethau allweddol er mwyn cyd-adnabod y cyfeiriad a chyfleoedd i gryfhau'r ddarpariaeth addysg ôl-16 yn Arfon. Yn dilyn hynny, disgwylir i adroddiad pellach gael ei gyflwyno gerbron y Cabinet er mwyn adrodd yn ôl ar ganlyniad y trafodaethau.”*
- 2.2 Ers 2013, mae ysgolion uwchradd Arfon mewn partneriaeth gydag Awdurdod Lleol Gwynedd, ysgolion uwchradd Ynys Môn, Awdurdod Lleol Môn a Grŵp Llandrillo Menai a elwir Consortiwm addysg ôl-16 Gwynedd a Môn. Mae'r Consortiwm yn gosod cwricwlwm ôl-16 yr ardal drwy drefniant partneriaethol.
- 2.3 Mae darpariaeth cwricwlwm ôl-16 Gwynedd ac Ynys Môn yn cael ei lunio drwy gytundeb a phenderfyniad y bartneriaeth yn hytrach na chan ysgolion a cholegau unigol. Golygai hyn fod pob ysgol beth bynnag yw maint eu darpariaeth chweched dosbarth yn gallu cynnig y 25 pwnc Safon Uwch a 5 pwnc BTEC lefel 3 sy'n cyrraedd y 30 pwnc sy'n ofynnol i bob ysgol ei gyfarch.
- 2.4 Byddai sicrhau cefnogaeth y Cabinet er mwyn symud ymlaen gyda'r prosiect addysg ôl-16 yn Arfon yn galluogi'r Adran Addysg i drafod a gwneud gwaith pellach er mwyn

CABINET CYNGOR GWYNEDD

datblygu modelau posib ar gyfer addysg ôl-16 yn Arfon ar y cyd â phartneriaid y Consortiwm a rhan-ddeiliaid allweddol y prosiect.

3. CYFLWYNIAD

- 3.1 Ym Mawrth 2020 cafwyd caniatâd gan y Cabinet i gychwyn proses ymgysylltu anffurfiol gyda rhan-ddeiliaid allweddol er mwyn ystyried y ddarpariaeth bresennol, ac amlygu'r ystyriaethau allweddol er mwyn adnabod y cyfeiriad a chyfleoedd i gryfhau'r ddarpariaeth addysg ôl-16 yn Arfon. Lluniwyd adroddiad manwl sy'n dwyn y pennawd [Trosolwg Addysg Ôl-16](#) fel sail i'r ymgysylltu.
- 3.2 Roedd bwriad i gychwyn y broses ymgysylltu anffurfiol ddiwedd mis Mawrth 2020. Fodd bynnag, cyn i benderfyniad y Cabinet ddod i rym, aeth y DU cyfan i gyfnod clo ar 20 Mawrth 2020. Yn sgil ymateb i argyfwng y pandemig, a'i effaith ar ein hysgolion, ar y pryd nid oedd modd bwrw ymlaen efo'r broses ymgysylltu anffurfiol fel y bwriadwyd.
- 3.3 Ym Medi 2020, ail-gydiwyd yn y broses ymgysylltu anffurfiol yn rhithwir, a chynhaliwyd yr ymgysylltu anffurfiol am gyfnod o 6 wythnos rhwng 10 Tachwedd a 22 Rhagfyr 2020. Adroddwyd ar gasgliadau'r broses Ymgysylltu Anffurfiol gerbron y [Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi ar 4 Chwefror 2021](#)
- 3.4 Yn y cyfarfodydd anffurfiol trafodwyd mân newidiadau i'r gyfundrefn bresennol ar un pegwn- i ganolfan chweched dosbarth ar gyfer yr holl ddysgwyr ar y pegwn arall.
- 3.5 Gan fod cryn amser wedi mynd heibio ers cychwyn ystyried y maes hwn yn 2018 a sefydlu'r achos dros newid gwreiddiol yn 2020, mae'r Adran Addysg wedi ail-ymweld â'r achos dros newid gan fod ystyriaethau newydd yn sgil y pandemig all ddylanwadu ar gyfeiriad y prosiect.

4 Y BROSES YMGYSYLLTU ANFFURFIOL

- 4.1 Fel rhan o'r broses ymgysylltu, cyhoeddwyd y ddogfennaeth gefndirol a ganlyn ar wefan y [Cyngor](#)
  - Adroddiad Cabinet 10 Mawrth 2020
  - Trosolwg Addysg Ôl-16 (Mawrth 2020)
  - Adroddiad IAITH Cyf 'Asesiad o'r ddarpariaeth addysg ôl-16 bresennol yng Ngwynedd' (Ebrill 2019)
  - Cyflwyniad Hydref 2020.
  - Y weledigaeth a'r Amcanion
  - Ffurflen Ymateb
- 4.2 Er mwyn cefnogi'r ymgysylltu, cynhaliwyd cyfarfodydd rhithiol gyda dysgwyr, rhieni, staff dysgu a llywodraethwyr yn ystod y cyfnod er mwyn rhoi cyfle iddynt leisio eu

CABINET CYNGOR GWYNEDD

barn a holi unrhyw gwestiynau ynglŷn â'r maes. Cynhaliwyd 6 sesiwn rhithwir, a bu i dros 140 o ran-ddeiliaid fynychu.

- 4.3 Defnyddiwyd dulliau megis datganiadau i'r wasg, defnydd o'r cyfryngau cymdeithasol ac e-bostio'r ysgolion a rhan-ddeiliaid allweddol er mwyn codi ymwybyddiaeth am y broses ymgysylltu a'r sesiynau rhithwir.
- 4.4 Yn ogystal, er mwyn annog cymaint â phosibl i gyfrannu at y sgwrs, cynhaliwyd sesiynau rhithwir arbennig i gasglu barn a syniadau gan ddysgwyr yn Arfon am y math o gyfundrefn addysg ôl-16 fyddai'n cwrdd â'r weledigaeth ynghyd â'u hanghenion hwy a'u cyfoedion i'r dyfodol.
- 4.5 Dyma fanylion yr holl sesiynau ymgysylltu a gynhaliwyd yn y tabl isod:

Y Broses Ymgysylltu Anffurfiol	Amserlen	Amllder a chyfrwng
Cyfarfod penaethiaid uwchradd Arfon - diweddariad ac amlinellu'r camau nesaf a'r amserlen ymgysylltu	14 Hydref 2020	1 cyfarfod rhithwir
Cyfarfod Aelodau Etholedig Arfon - diweddariad ac amlinellu'r camau nesaf a'r amserlen ymgysylltu	15 Hydref 2020	1 cyfarfod rhithwir
Cyfarfod Cyrff Llywodraethol Ysgolion Uwchradd Arfon - diweddariad ac amlinellu'r camau nesaf a'r amserlen ymgysylltu	w/c 19 Hydref 2020	6 cyfarfod rhithwir
Cyfarfod penaethiaid ysgolion arbennig Gwynedd - diweddariad ac amlinellu'r camau nesaf a'r amserlen ymgysylltu	11 Tachwedd 2020	1 cyfarfod rhithwir
Cyfarfod cynrychiolwyr Grŵp Llandrillo Menai - diweddariad ac amlinellu'r camau nesaf a'r amserlen ymgysylltu	18 Tachwedd 2020	1 cyfarfod rhithwir
Cyhoeddi ymgysylltu anffurfiol ar addysg ôl-16 Arfon ar wefan y Cyngor	10 Tachwedd 2020	Gwefan y Cyngor, datganiad i'r wasg, e-bost at ran-ddeiliaid
Sesiwn Ymgysylltu ar gyfer Llywodraethwyr	30 Tachwedd + 9 Rhagfyr 2020	2 gyfarfod rhithwir
Sesiwn Ymgysylltu ar gyfer Staff	1 + 7 Rhagfyr 2020	2 gyfarfod rhithwir
Sesiwn Ymgysylltu ar gyfer rhieni, dysgwyr, ac unrhyw aelod o'r cyhoedd	2 + 8 Rhagfyr 2020	2 gyfarfod rhithwir

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Sesiynau Ymgysylltu hefo dysgwyr (2 grŵp o bob ysgol uwchradd yn Arfon + 1 grŵp o GLIM)	Rhagfyr 2020 (i'w cwblhau yn Ionawr 2021)	13 cyfarfod rhithwir
---	---	----------------------

5 PRIF NEGESEUON O'R YMGYSYLLTU ANFFURFIOL

Yn sgil yr ymgysylltu, gellir grwpio'r sylwadau a dderbyniwyd o dan y themâu isod -

- Ansawdd Addysg
- Y Gymraeg
- Lles y dysgwyr
- Teithio
- Cyfleusterau / amgylchedd dysgu
- Dysgu rhithiol

5.2 Ansawdd Addysg

Roedd mwyafrif y sylwadau yn cyfleu bod ansawdd yr addysg yn gyffredinol dda yn yr ysgolion.

“Credwn fod rhaid i unrhyw newid yn y ddarpariaeth / trefniadaeth fod yn gallu dangos sut yn glir y bydd o leiaf yn cynnal ansawdd yr addysg a'r profiadau a gynigir yn bresennol.”

Cafwyd argymhellion ymhlith rhieni a dysgwyr ar sut i wella'r drefn bresennol a oedd yn cynnwys y sylwadau canlynol -

- Cynyddu dysgu ymarferol a defnydd o amgylcheddau amgen.
- Cynyddu profiadau bywyd go-iawn gan gynnig gweithdai/sesiynau gan weithwyr lleol, gwersi ar sgiliau bywyd ôl addysg megis talu trethi, sut i brynu tŷ a dysgu mwy am wleidyddiaeth/pleidleisio.
- Cynyddu'r nifer o bynciau sydd ar gael mewn un sefydliad fel bod gan bob dysgwr yr un cyfle heb orfod teithio.

Yn gyffredinol nid oedd dymuniad i drydyddu'r ddarpariaeth ôl-16 yn Arfon.

“Ni fuaswn yn gefnogol i weld Coleg Trydyddol yn Arfon a wneith efallai gweld ein hysgolion yn colli ei athrawon gorau a gwanhau y profiad a'r cyfleusterau i weddill y disgyblion.”

Awgrymwyd y byddai mwy o gyd-weithio gyda Grŵp Llandrillo Menai yn synhwyrol yn hytrach na chystadlu gyda hwy a'r hyn y maent yn ei gynnig.

CABINET CYNGOR GWYNEDD

“Yn fy marn i byddai cyfundrefn sy'n caniatáu cydweithio rhwng yr ysgolion a Choleg Menai yn gwneud synnwyr yn hytrach nag un sy'n mynd i geisio cystadlu efo Coleg Menai.”

5.3 Y Gymraeg

Nodwyd sawl barn gadarn o blaid addysg cyfrwng Cymraeg a dwyieithog.

“Un agwedd hollbwysig o'r gyfundrefn bresennol yw ei darpariaeth drwy gyfrwng y Gymraeg yn ysgolion Arfon. Mae hyn yn hollol hanfodol beth bynnag fydd yn deillio allan o'r sgwrs fawr.”

ac

“Dylai dilyn cyrsiau trwy gyfrwng y Gymraeg fod yn opsiwn di-ofyn lle bo modd ac mae angen dal i farchnata manteision addysg cyfrwng Cymraeg.”

Roedd mwyafrif y sylwadau yn cydnabod pwysigrwydd y Gymraeg fel ased gwerthfawr yng Nghymru ac yn ein cymunedau. Roedd nifer o'r rhan-ddeiliaid yn cefnogi cynnal a chryfhau'r ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg yng nghyd-destun addysg ôl-16.

Er cydnabod pwysigrwydd yr iaith Gymraeg, roedd lleiafrif o'r farn ei bod hi'n bwysig sicrhau sgiliau dysgwyr yn y Saesneg hefyd

“I am concerned about the provision of what is described as bi-lingual education...the process of education should ensure that all students achieve a good standard in English.”

Ymysg nifer fechan o ymatebion, roedd pryder ynglŷn ag ansawdd addysg Gymraeg, gan gynnwys prinder athrawon dwyieithog a'r adnoddau cyfrwng Cymraeg sydd ar gael.

“Mae prinder adnoddau drwy gyfrwng y Gymraeg yn broblem.”

5.4 Lles y dysgwyr

Mae rhan helaeth o'r ymatebion a gafwyd yn cydnabod yr amgylchedd fugeiliol a diogel y mae'r ysgolion presennol yn ei gynnig o ganlyniad i'r berthynas agos gydag athrawon, adnabyddiaeth fanwl o'r dysgwyr a'r ymdeimlad o berthyn. Fel y dywed un dysgwr

“We know the teachers better here and they know us better – relationship with the teachers are important.”

Mynegwyd rhai pryderon na fyddai un sefydliad mawr yn gallu cynnig gofal fugeiliol o'r radd flaenaf. Derbyniwyd sawl sylw bod gan yr ysgolion presennol y sgiliau a'r profiad sydd ei angen

CABINET CYNGOR GWYNEDD

i sicrhau bod dysgwyr yn cael y gofal gorau wrth astudio eu pynciau Safon Uwch. Y sylw a dderbyniwyd oedd bod dysgwyr yn dymuno cael addysg o'r ansawdd gorau yn eu mam ysgol.

"Mae'r ymdeimlad o deulu clos yn ein ysgol yn cael ei basio ymlaen i'r dyfodol. Dydw i ddim eisiau gweld hyn yn newid."

Cafwyd sylwadau a oedd yn cyfeirio at y risg o sefydlu rhywbeth fyddai'n rhy fawr ac na fyddai'n cyfarch lles y dysgwyr fel mater o flaenoriaeth ac na fyddai'n adnabod cryfderau a gwendidau y dysgwyr cystal ag y byddai ysgol ble maent wedi bod yn astudio ers rhai blynyddoedd. Mynegwyd y farn honno ymhlith y rhieni -

"Gan eu bod (athrawon) wedi addysgu'r disgyblion yn y blynyddoedd blaenorol maent eisoes yn adnabod y disgyblion pan maent yn cychwyn yn y chweched. Golygai hyn y gallent sicrhau fod pob disgybl yn cyflawni i'w lawn botensial ac os oes angen gallent roi gofal bugeiliol iddynt."

5.5 Teithio

Barn nifer fawr o'r rhan-ddeiliaid oedd fod teithio yn cael effaith negyddol ar addysg dysgwyr ôl-16, a bod gwell i ddysgwyr aros yn yr un amgylchedd ddysgu ble mae hynny'n bosib. Amlygwyd gan rai bod effaith dysgwyr ôl-16 yn teithio ar draws y sir ar gyfer addysg yn negyddol i'r amgylchedd.

"Dydi 81 o bobl mewn tacsis ddim yn dda i'r amgylchedd."

Dywedodd rhai os yw teithio am barhau i fod yn elfen o addysg ôl-16, bod angen buddsoddi er mwyn gwella'r system drafnidiaeth gyhoeddus.

"In a rural area where provision is spread out, better buses and transport to allow students to access courses in different areas seems the best approach."

Derbyniwyd awgrym gan leiafrif y dylai'r addysgwyr deithio yn hytrach na'r dysgwyr er mwyn cynnig pynciau arbenigol.

"If we have a subject expert, perhaps we share teachers across different educational establishments? Instead of the students travelling, could the teachers do so instead?"

Cydnabuwyd fod teithio rhwng ysgolion a cholegau yn ffactor anorfod mewn ardal fel Arfon, ac awgrymwyd na fyddai canoli'r ddarpariaeth yn gwaredu'r angen i deithio yn gyfan gwbl er mwyn mynychu cyrsiau ôl-16.

"O ganoli 6ed dosbarth, yna mae'r broblem yn aros; pobol ifanc yn gorfod teithio o'u hardal leol i dderbyn addysg mewn 6ed dosbarth canolog."

CABINET CYNGOR GWYNEDD

5.6 Cyfleusterau ac amgylchedd dysgu

Roedd mwyafrif o'r sylwadau ynglŷn â'r amgylchedd ddysgu yn nodi bod angen buddsoddi yn yr adeiladau presennol yn ardal Arfon er mwyn eu moderneiddio a chreu amgylchedd ddysgu addas ar gyfer addysg ôl-16.

"Mae ein hysgolion angen ei datblygu gyda gwariant ar adnoddau modern ddim gwario ar goleg newydd sbon er mwyn cael gwared ar ein 6ed ddosbarth traddodiadol."

Er hynny, nododd nifer fechan bod ansawdd yr addysg yn fwy o flaenoriaeth na'r amgylchedd ddysgu ac nid yw amgylchedd gyda chyfleusterau wedi'u diweddarau o reidrwydd yn arwain at addysg ôl-16 o'r radd flaenaf.

"Modern facilities are important but not as important as quality of provision and a high level of attainment."

Awgrymwyd defnyddio'r arian cyfalaf i fuddsoddi yn adeiladau ein hysgolion gan alluogi'r holl ddysgwyr i elwa o'r cyfleusterau modern.

"Er y gwaith addysgu arbennig sydd yn digwydd, mae amgylchedd dysgu sydd yn cael ei gefnogi gyda adnoddau pwrpasol sy'n deillio o gyllido cyfartal a theg gan Gyngor Gwynedd yn hybu dysgu ac addysgu."

5.7 Dysgu rhithiol

Roedd nifer fawr o'r ymatebion yn mynegi pryder ynglŷn ag unrhyw gynigion a awgrymai y gallai technoleg ddisodli dysgu wyneb yn wyneb. Awgrymwyd y dylid defnyddio technoleg i gefnogi'r dysgu mewn dull strwythuredig nid ar draul addysgu wyneb yn wyneb.

"...fodd bynnag, mae gan dechnoleg ddigidol ran sylweddol i'w chwarae mewn 'dysgu cyfunol' pan mae'n ategu yn hytrach na disodli addysgu."

At hyn, roedd nifer fawr o blaid defnyddio technoleg fel arf dysgu ychwanegol i ddysgu wyneb yn wyneb er mwyn cyfoethogi'r profiad addysgol.

"Mae addysgu drwy ddulliau rhithiol wedi dod yn gyfarwydd i ni gyd bellach. Gyda monitro ansawdd yr addysg gall fod yn ddull effeithiol o addysgu. Cost effeithiol hefyd!!"

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Roedd nifer yn rhagweld y manteision cyllidol a allai deillio o ddefnyddio technoleg i ddarparu system ddysgu cyfunol pe byddai'r athrawon yn derbyn hyfforddiant safonol a bod adnoddau addas ar gael.

“Bydd y defnydd o dechnoleg yn lleihau'r angen i deuthio rhwng ysgolion... dylir buddsoddi amser ac arian i greu adnoddau digidol a darparu hyfforddiant briodol i staff gan nad yw pob un ohonynt yn meddu ar y sgiliau digidol i'r un safon.”

5.8 Gellir crynhoi'r prif negeseuon a dderbyniwyd o'r broses ymgysylltu anffurfiol fel a ganlyn:

- Y brif flaenoriaeth yw Ansawdd Addysg.
- Y dylid defnyddio TGCh i ategu a chefnogi'r dysgu wyneb yn wyneb.
- Bod Addysg Gymraeg a dwyieithog yn greiddiol bwysig (er y sylwadau i'r gwrthwyneb).
- Y dylid defnyddio'r arian cyfalaf i wella cyfleusterau ein hysgolion uwchradd yn gyffredinol fel bod modd i'r holl ddysgwyr 11-18 oed elwa o'r buddsoddiad.
- Bod gwrthwynebiad cyffredinol i unrhyw fwriad i ganoli neu drydyddu'r ddarpariaeth
- Y cafwyd sawl sylw am ddarpariaeth GLIM o safbwynt ansawdd, cyfrwng, a gofal bugeiliol.

6. YSTYRIAETHAU NEWYDD YN SGIL Y PANDEMIG A ALL DDYLANWADU AR GYFEIRIAD ADDYSG ÔL-16

6.1 Dysgu Rhithiol

Yng nghyfnod y pandemig pan fu i'r ysgolion a'r colegau gau, symudwyd yr holl ddysgu i ddysgu rhithiol ar-lein. Er nad oedd y cyfrwng hwn yn ddelfrydol ar gyfer pob dysgwr, roedd yn fodd effeithiol o gadw mewn cysylltiad â'r ysgol yn ystod cyfnodau'r clo mawr. Ymateb cyffredinol gan ddysgwyr ôl-16 yn ystod y cyfnod ymgysylltu anffurfiol ar addysg ôl-16 yn Arfon oedd bod y mwyafrif yn ffafrio derbyn eu haddysg gyda'u cyfoedion mewn dosbarth o flaen athro a bod modd defnyddio technoleg er mwyn ategu a chefnogi'r dysgu wyneb yn wyneb. Yr un oedd barn y rhieni yn ystod yr ymgysylltu anffurfiol gyda'r mwyafrif o blaid dysgu wyneb yn wyneb. O ystyried y buddsoddiad sylweddol fu yn y dechnoleg i alluogi dysgu rhithiol yn ystod y pandemig, dylid rhoi ystyriaeth gwirioneddol i fodolau dysgu hybrid fel ffordd ymlaen ar gyfer addysg ôl-16 yn Arfon, ac ni ddylid camu'n ôl o'r camau breision ym maes dysgu digidol a wnaethpwyd yn ystod y cyfnodau clo.

6.2 E-Sgol

Ariennir y prosiect hwn gan Lywodraeth Cymru er mwyn cynorthwyo ysgolion mewn ardaloedd gwledig yn bennaf gyda'u darpariaeth ôl-16 a'u darpariaeth cyfrwng Cymraeg. Drwy gyfrwng E-Sgol mae modd i ysgolion gynnig mwy o bynciau i ddysgwyr ôl-16. Mae'r dysgu yn digwydd yn rhithiol drwy gyfrwng *Microsoft Teams* a defnyddir dulliau dysgu

CABINET CYNGOR GWYNEDD

cyfunol gan ddefnyddio Hwb. Mantais amlwg E-sgol mewn ardal wledig yw nad oes angen teithio o un ysgol i'r llall ac mae hynny yn arwain at fwy o amser yn y fam ysgol. Gyda hynny daw arbedion ariannol gan nad oes costau teithio er mwyn mynd i wersi mewn ysgolion eraill gan arwain at leihad mewn ôl-troed carbon, ynghyd â gwella'r profiad i'r dysgwr.

6.3 Tocyn teithio ôl-16

Yn sgil diddymu'r gost sydd ynghlwm â'r tocyn teithio ar gyfer dysgwyr ôl-16 mae rhyddid i ddysgwyr deithio o'u cartrefi i unrhyw sefydliad addysg ôl-16 yng Ngwynedd ar rai teithiau penodol yn rhad ac am ddim. Wrth ddiddymu'r ffi mae un rhwystr rhag galluogi dysgwyr i ddewis parhau mewn addysg yn y cyfnod ôl-16 wedi ei ddileu.

6.4 Adroddiad Estyn

Ym mis Ionawr 2021 cyhoeddodd Estyn adroddiad thematig o'r enw [Partneriaethau Ôl-16](#) sy'n rhoi sylw i'r gwaith partneriaethol strategol ar gyfer addysg ôl-16 mewn ysgolion a cholegau.

Prif ganfyddiadau'r adroddiad yw:

- Yn ôl mwyafrif uwch arweinwyr mewn ysgolion sydd â chweched dosbarth nad yw'r berthynas â'u colegau lleol mor gryf ag ydyw gydag ysgolion eraill ar y cyfan.
- Mae llawer o ddarparwyr yn gweithio gyda'i gilydd yn effeithiol i rannu darpariaeth ôl-16 lle mae dysgwyr o wahanol ddarparwyr yn dod at ei gilydd i ffurfio grwpiau addysgu cyfunol.
- Mewn ychydig o achosion, mae gwahanol gyfundrefnau cynllunio, cyllido a goruchwyllo yn rhwystro partneriaethau cynhyrchiol rhwng darparwyr.

Yn yr adroddiad mae Estyn yn cydnabod Consortiwm Gwynedd ac Ynys Môn fel arfer dda.

7 CASGLIADAU

7.1 Nodwyd mai ansawdd yr addysg oedd y brif flaenoriaeth a amlygwyd yn y sesiynau ymgysylltu, ynghyd â phwysigrwydd sicrhau bod y profiad hwnnw ar gael i bob dysgwr. Themâu eraill amlwg oedd y Gymraeg a darpariaeth addysg Gymraeg a dwyieithog. Hefyd, yn sgil y pandemig, bu cryn drafod ynghylch technoleg, ble mynegwyd y farn gyffredinol mai dysgu wyneb yn wyneb yw'r profiad addysgol gorau y gall unrhyw ddysgwr ei gael, ond bod yr elfen o ddysgu digidol yn gallu cefnogi'r cyswllt wyneb yn wyneb hwnnw.

7.2 Yn dilyn y cyfnod ymgysylltu anffurfiol, daeth yn amlwg nad oedd awydd i weld canoli neu drydyddu'r ddarpariaeth ar un safle megis Coleg Academaidd neu gyd-leoli gyda Grŵp Llandrillo Menai.

CABINET CYNGOR GWYNEDD

7.3 Dyma yw uchelgais yr Adran Addysg ar gyfer addysg ôl-16 yn Arfon:

- Cyfundrefn addysg ôl-16 sy'n gallu cynnig mwy o gyrsiau wyneb yn wyneb a chysiau hybrid gan fod yn llai ddibynnol ar gludo dysgwyr mewn tacsis o un lleoliad i'r llall, er mwyn gwella profiad y dysgwr, ac ymateb i'r sefyllfa bresennol o gyni ariannol, cynnydd mewn costau tanwydd, ynghyd â chyfrannu at leihau ôl-troed carbon.
- Niferoedd priodol o ddysgwyr yn dilyn cyrsiau er mwyn sicrhau profiadau dysgu cyfoethog a chyfleoedd gwerthfawr i rannu profiadau a ffynnu ymysg cyfoedion.
- Amrywiaeth ddigonol yn y dewis o gyrsiau ar gael i bob dysgwr.
- Cymorth bugeiliol, a chymorth personol, iechyd a lles rhagorol i bob dysgwr.
- Buddsoddiad sylweddol yn yr adnoddau a'r is-adeiledd er sicrhau mannau priodol ar gyfer darpariaeth addysgeg hybrid fydd yn gyfrwng i baratoi dysgwyr i fod yn ddysgwyr annibynnol.
- Profiad cyson fyddai'n sicrhau tegwch i'r holl ddysgwyr ym mha bynnag safle y maent yn astudio.

7.4 Mae canlyniadau'r ymgysylltu anffurfiol yn arwain yr Adran Addysg i ofyn am ganiatâd gan y Cabinet i wneud gwaith pellach gyda rhan-ddeiliaid sy'n ffurfio Consortiwm Addysg Ôl-16 Gwynedd ac Ynys Môn er mwyn datblygu modelau posib ar gyfer addysg ôl-16 yn Arfon.

8 CAMAU NESAF

- 8.1 Yn ddibynnol ar dderbyn cefnogaeth y Cabinet i wneud gwaith pellach gyda rhan-ddeiliaid sy'n ffurfio Consortiwm Addysg Ôl-16 Gwynedd ac Ynys Môn er mwyn datblygu modelau posib ar gyfer addysg ôl-16 yn Arfon bwriedir bwrw ati'n syth gyda'r gwaith o edrych ar y gyfundrefn bresennol ac ystyriaethau allweddol er mwyn cryfhau'r ddarpariaeth ôl-16 yn Arfon.
- 8.2 Os bydd y Cabinet yn penderfynu cymeradwyo'r argymhelliad, rhagwelir y bydd adroddiad pellach yn cael ei gyflwyno i'r Cabinet yn nhymor yr Hydref 2023 er mwyn adrodd yn ôl ar ganlyniadau'r gwaith o ddatblygu modelau posib ar gyfer addysg ôl-16 yn Arfon.

9 UNRHYW YMGYNGHORIADAU A GYNHALIWYD CYN ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol

Mae gan yr Adran Addysg rôl i hyrwyddo nodau llesiant y Ddeddf ymysg dysgwyr y sir drwy ei weithgareddau a'i brosiectau. Mae'r Ddeddf yn gosod dyletswydd ar gyrff cyhoeddus yng Nghymru i wella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol. Fel rhan

CABINET CYNGOR GWYNEDD

o'r ddyletswydd mae'r Cyngor wedi cyhoeddi amcanion llesiant sy'n amlinellu sut y byddwn yn gwella llesiant yn "Cynllun Gwynedd 2018-2023". Bwriedir rhoddi ystyriaeth i ofynion y ddeddf llesiant a chynnal asesiad yng nghyd-destun 7 nod llesiant y Ddeddf yn sgil y gwaith pellach i ddatblygu modelau posib ar gyfer darpariaeth ôl-16 Arfon.

Cydraddoldeb

Mae gan yr Adran Addysg gyfrifoldeb i hyrwyddo cydraddoldeb ynghyd â dyletswyddau cyffredinol er sicrhau tegwch a meithrin perthnasau da. Mae'r Ddeddf Cydraddoldeb 2010 yn ei gwneud yn ofynnol i'r Cyngor i ystyried effaith unrhyw newid i bolisi neu weithdrefn o'r newydd ar bobl efo nodweddion cydraddoldeb gwarchoddedig, sef hil, rhyw, anabledd, iaith, crefydd neu gred ac oedran.

Mae Asesiad Effaith Cydraddoldeb cychwynnol wedi ei lunio fel rhan o'r gwaith o ddarlunio trosolwg cyfredol o'r ddarpariaeth addysg ôl-16 yng Ngwynedd, a bydd yr Asesiad yn cael ei ddiweddarau'n rheolaidd yn sgil trafodaethau pellach. Gweler **Atodiad 1**.

10 BARN Y SWYDDOGION STATUDOL

Y Swyddog Monitro:

"Mae'r adroddiad yma wedi bod yn destun mewnbwn gan y Gwasanaeth Cyfreithiol . Dim sylwadau i'w hychwanegu o safbwynt priodoldeb."

Y Swyddog Cyllid Statudol:

"Y penderfyniad a geisir yw i gynnal trafodaethau pellach er mwyn cynnal gwaith modelu. Heblaw am unrhyw gostau uniongyrchol i ddatblygu'r modelau rwyf yn fodlon na fydd y penderfyniad a geisir yn creu ymrwymiad gwario ynddo'i hun. Bydd y Cabinet angen manylion pellach, gan gynnwys amcangyfrifon ariannol manwl, cyn dod i unrhyw benderfyniad ar y ffordd ymlaen yn dilyn y modelu."

Atodiadau:

Atodiad 1 - Asesiad Effaith Cydraddoldeb